Ф 27-022

ЗАЦВЯРДЖАЮ
Рэктар установы адукацыі
«Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт
імя Янкі Купалы»
_____________ І.Ф. Кітурка
_____________ 20__ г.

КОМПЛЕКСНАЯ ПРАГРАМА РАЗВІЦЦЯ СПЕЦЫЯЛЬНАСЦІ
1-21 80 11 «Мовазнаўства»
ІІ ступені вышэйшай адукацыі
на філалагічным факультэце
ва ўстанове адукацыі «Гродзенскі дзяржаўны
ўніверсітэт імя Янкі Купалы»

Гродна 2021

1. Стратэгічнае бачанне развіцця адукацыйнай праграмы

У ГрДУ імя Янкі Купалы традыцыйна вядзецца падрыхтоўка педагагічных кадраў на 2 ступені вышэйшай адукацыі адпаведна з патрабаваннямі эканомікі рэгіёна. Важнае месца тут займае гуманітарны профіль, у прыватнасці – мовазнаўства.

Як паказваюць даследаванні рынку працы, у Гродзенскім рэгіёне ёсць надзённая патрэба ў спецыялістах-філолагах, якія валодаюць кампетэнцыямі ў вобласці ажыццяўлення праектнай дзейнасці, правядзення навукова-педагагічных даследаванняў, для распрацоўкі эфектыўных метадаў рашэння задач у вобласці пабудовы аўтарскіх методык і тэхналогій адукацыйнага працэсу і іх укаранення ў педагагічную практыку; забеспячэння праграмна-інфармацыйнай падтрымкі адукацыйнага працэсу і кіраўніцкай дзейнасці.

Фарміраванне неабходных для такой дзейнасці кампетэнцый прадугледжана адукацыйным стандартам спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства».

Навучанне на II ступені вышэйшай адукацыі спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства» арганізуецца ў адпаведнасці з патрэбамі працадаўцы, на аснове прынцыпаў адкрытага ўзаемадзеяння паміж універсітэтам і спажыўцамі кадраў.

Грунтуючыся на досведзе працы выпускнікоў-магістраў кафедры беларускай філалогіі філалагічнага факультэта ва ўстановах адукацыі Гродзенскай вобласці і водгуках наймальнікаў, кафедра бачыць і гатова забяспечыць фарміраванне канкурэнтных пераваг спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства» на рынку працы.

Выпускнікі магістратуры таксама могуць папоўніць аспірантуру па спецыяльнасцях 10.02.01 «Беларуская мова»; 10.02.02 «Руская мова»; 10.02.03 «Славянскія мовы»; 10.02.19 «Тэорыя мовы» і інш.

2. Задачы, на рашэнне якіх накіраваны план развіцця спецыяльнасці

Кафедра беларускай філалагіі мае шматгадовы паспяховы досвед у падрыхтоўцы педагагічных і навукова-педагагічных кадраў, што палягчае рэалізацыю адукацыйнай праграмы.

Задачы па наборы абітурыентаў на II ступень вышэйшай адукацыі вырашаюцца падчас прафарыентацыйных мерапрыемстваў ва ўстановах адукацыі, прыцягненню выпускнікоў універсітэта, а таксама супрацоўнікаў розных структурных падраздзяленняў універсітэта.

На факультэце працуе дастатковая колькасць кваліфікаваных спецыялістаў, здольных на высокім узроўні забяспечваць адукацыйны працэс па спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства». Далейшае фарміраванне неабходных кампетэнцый выкладчыкаў кафедры і факультэта будзе весціся з выкарыстаннем разнастайных форм павышэння кваліфікацыі на аснове супрацоўніцтва з вядучымі ў гэтай сферы айчыннымі і замежнымі

універсітэтамі, а таксама з прадпрыемствамі-заказчыкамі кадраў.

На кафедры беларускай філалогіі ў цэлым на працягу многіх гадоў паспяхова вядзецца навуковая работа ў галіне падрыхтоўкі магістраў. Уцягванне магістрантаў спецыяльнасці «Мовазнаўства» у правядзенне сур'ёзных даследаванняў па напісанні дысертацыі дазволіць сфарміраваць даследчыя кампетэнцыі, якія дазваляюць, у далейшым, стаць суіскальнікам ступені кандыдата навук.

Магістр павінен быць падрыхтаваны да вырашэння наступных задач прафесійнай дзейнасці:

- падрыхтоўка і правядзенне заняткаў з навучэнцамі, кіраўніцтва іх навукова-даследчай работай, распрацоўка вучэбна-метадычнага забеспячэння;
- выкарыстанне дасягненняў навукі і перадавых тэхналогій у галіне навуковых і адукацыйных працэсаў;
- распрацоўка практычных рэкамендацый па выкарыстанні навуковых даследаванняў;
- распрацоўка планаў і праграм арганізацыі інавацыйнай дзейнасці, абгрунтаванне інавацыйных праектаў у прафесійнай дзейнасці.

У сілу спецыфікі спецыяльнасці і з улікам наяўнага на кафедры задзелу праграма змяшчае пералік мерапрыемстваў па развіццю навукова-метадычнай і матэрыяльна-тэхнічнай базы адукацыйнага працэсу і даследчай дзейнасці магістрантаў і выкладчыкаў.

3. Пералік мерапрыемстваў па развіццю спецыяльнасці

3.1. Навучальны працэс.

3.1.1. Важным фактарам паспяховай рэалізацыі адукацыйнай праграмы з'яўляецца фарміраванне добра падрыхтаванага ў галіне педагогікі тэарэтычна, метадалагічна і метадычна, а таксама матываванага да глыбокага засваення праграмнага матэрыялу кантынгенту магістрантаў. Факультэт выкарыстоўвае мноства формаў і метадаў прафарыентацыйнай працы. Асноўныя мерапрыемствы, накіраваныя на прыцягненне абітурыентаў на спецыяльнасць "Мовазнаўства", прадстаўлены ў табліцы 3.1.

Табліца 3.1. Пералік мерапрыемстваў у галіне прафарыентацыйнай і маркетынгавай дзейнасці

№	Назва мерапрыемства	Тэмін выканання	Адказны	Рэсурсы, крыніца фінансавання
1.	Правядзенне статыстычнага аналізу баз дадзеных абітурыентаў, якія збіраюцца паступаць у магістартуру	На працягу года	Выкладчыкі кафедр, кіраўнікі дыпломных	Не патрабуюцца

			прац	
2.	Праца з кіраўнікамі метадычных аб'яднанняў школ, раёнаў з мэтай інфармавання аб паступленні ў магістратуру	На працягу года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Не патрабуецца
3.	Наладжванне кантактаў са школамі, ліцэямі, каледжамі з мэтай інфармавання аб перспектывах вучобы ў магістратуры	На працягу года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Не патрабуюцца
4.	Размяшчэнне інфармацыі на сайце факультэта і пастаяннае яе абнаўленне аб умовах навучання ў магістратуры і перспектывах пасля яе заканчэння	На працягу года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Не патрабуюцца
5.	Правядзенне кансультацый з патэнцыйна магчымымі магістрантамі	На працягу года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Не патрабуюцца
6.	Распрацоўка і выданне рэкламна-інфармацыйных выданняў пра спецыяльнасць "Мовазнаўства"	На працягу года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Не патрабуюцца
7.	Правядзенне кансультацый па вучэбным прадмеце "Агульнае мовазнаўства" з мэтай падрыхтоўкі для паступлення ў магістратуру	Май-чэрвень кожнага года	Заг. кафеды і выкладчыкі	Аўдыторыі, тэхнічныя сродкі навучання

3.1.2. Дысцыпліны навучальнага плана спецыяльнасці забяспечаны вучэбнапраграмнай дакументацыяй і вучэбна-метадычнымі матэрыяламі. Распрацаваныя раней для іншых спецыяльнасцей ЭУМК патрабуюць нязначнай дапрацоўкі.

Асноўная задача – стварэнне новых ЭУМК па дысцыплінах, якія адсутнічаюць у навучальным плане іншых спецыяльнасцей, замацаваных за кафедрай беларускай філалогіі. План мадэрнізацыі і распрацоўкі ЭУМК прадстаўлены ў табліцы 3.2.

Табліца 3.2. План распрацоўкі электронных навучальна-метадычных комплексаў.

№	Назва дысцыпліны	Тэрмін выканання	Адказны
1.	Метадалогія лінгвістычных даследаванняў	2023	Сінлівеня Ж.С., кандыдат

			філалагічных навук, дацэнт
2.	Спецыяльны семінар па профілю дысертацыі	2023	Сіплівеня Ж.С., кандыдат філалагічных навук, дацэнт
3.	Семіётыка і філасофія мовы	2024	Варановіч В.Л., кандыдат філалагічных навук, дацэнт
4.	Тэхналогія крэатыўнай адукацыі ў вышэйшай школе	2024	Брусевіч А.А., кандыдат філалагічных навук, дацэнт
5.	Афарыстычнасць мастацкага тэксту	2025	Аляшкевіч Т.А., кандыдат філалагічных навук, дацэнт

3.1.3. Асновай выкладання спецыяльных дысцыплін у магістратуры з'яўляецца рэалізацыя прынцыпу практыкаарыентаванасці ў падрыхтоўцы высокакваліфікаванага спецыяліста.

З мэтай павышэння якасці навучальнага працэсу, а таксама рэалізацыі сусветных тэндэнцый у сферы вышэйшай адукацыі на кафедры беларускай філалогіі ў цяперашні час выкарыстоўваюцца інавацыйныя практыка-арыентаваныя формы і метады выкладання: метад праектаў, кейсаў і інш.

Табліца 3.3. План мерапрыемстваў па забеспячэнні якасці навучальнага працэсу і укараненню інавацыйных тэхналогій выкладання.

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выкананн я	Адказны	Рэсурсы, крыніца фінансавання
1.	Кіруючыся маніторынгам задаволенасці спажыўцоў, ажыццяўляць карэкціроўку вучэбнай дакументацыі адукацыйнай праграмы	пастаянна	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
2.	Абмеркаванне выніковасці рэалізацыі дадзенай адукацыйнай праграмы на пасяджэннях кафедры	1 раз у год	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
3.	Замацаванне навуковых кіраўнікоў з прафесарска-выкладчыцкага складу	На працягу года	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца

	кафедры за таленавітымі студэнтамі, якія збіраюцца паступаць у магістратуру			
4.	Распрацоўка і ўдасканаленне тэхналогіі дыстанцыйнага навучання пры ажыццяўленні адукацыйнага працэсу	На працягу года	Загадчык кафедры, выкладчыкі	Матэрыяльна-тэхнічныя, інфармацыйныя, кадравыя
5.	Выкарыстанне ў навучальным працэсе інавацыйнай структуры ўніверсітэта	2023-2025	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
6.	Забяспячэнне ўмоў для выкарыстання падчас вучобы ў магістратуры індывідуальнага графіка навучання.	пастаянна	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
7.	Выкананне магістарскіх дысертацый па заяўках арганізацый-заказчыкаў з магчымым працаўладкаваннем магістраў у дадзеную арганізацыю	пастаянна	Загадчык кафедры, намеснік дэкана па вучэбнай рабоце	Не патрабуюцца
8.	Удасканаленне фонда ацэначных сродкаў па вучэбных дысцыплінах	пастаянна	Загадчык кафедры, намеснік дэкана па вучэбнай рабоце	Матэрыяльна-тэхнічныя, інфармацыйныя, кадравыя
9.	Забяспячэнне электроннымі вучэбна-метадычнымі комплексамі, якія атрымалі дзяржаўную рэгістрацыю	пастаянна	Загадчык кафедры, намеснік дэкана па вучэбнай рабоце	Матэрыяльна-тэхнічныя, інфармацыйныя, кадравыя

3.2. Кадравы патэнцыял

Важным напрамкам кадравай работы з'яўляецца падрыхтоўка і абарона кандыдацкіх дысертацый супрацоўнікамі факультэта, якія скончылі аспірантуру, накіраванне маладых выкладчыкаў для навучання ў аспірантуры і павышэнне кваліфікацыі выкладчыкаў шляхам праходжання профільных курсаў у вобласці педагагічных інавацый і інфармацыйных тэхналогій, а таксама стажыровак у вядучых профільных універсітэтах у краіне і за мяжой,

у арганізацыяхзаказчыках кадраў.

Табліца 3.4. Пералік мерапрыемстваў па развіццю кадравага патэнцыялу

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны	Рэсурсы, крыніцы фінансавання
1	Стажыроўка па профілі выкладаемых курсаў ва УВА РБ (БДУ, БДПУ імя М. Танка і інш.)	Згодна з графікам	Загадчык кафедры	Бюджэтныя і пазабюджэтныя сродкі ГрДУ
2	Забяспечыць падрыхтоўку і абарону кандыдацкай дысертацыі Тарасавай С.М.	2023	Загадчык кафедры	Не партабуюцца
3	Забяспечыць падрыхтоўку і абарону доктарскіх дысертацый Брусевіча А.А., Шандрохі Н.Э.	2025	Загадчык кафедры	Не партабуюцца

3.3. Навукова-даследчая і інавацыйная дзейнасць

Уцягванне магістрантаў спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства» у вучэбна-даследчую, навукова-метадычную і навуковую працу з'яўляецца адной з асноўных задач выпускаючай кафедры.

3.3.1. На кафедры выконваецца навукова-даследчая работа у межах тэмы навуковага даследавання «Лексіка і фразеалогія беларускай мовы ў сінхранічным, дыяхранічным і супастаўляльна-дыяхранічным аспектах». Навучэнцы магістарская праграмы 1-21 80 11 «Мовазнаўства» прымаюць удзел у выкананні дадзенай НДР праз удзел у навуковых канферэнцыях і навуковых публікацыях у адпаведных выданнях.

3.3.2. Для выканання НДР, у тым ліку па заяўках прадпрыемстваў і арганізацый, ажыццяўляецца інфармаванне прадстаўнікоў і іншых арганізацый аб навуковых распрацоўках, наяўных у прадстаўнікоў факультэта. Інфармаванне ажыццяўляецца рознымі спосабамі:

- прадстаўнікі іншых вышэйшых навучальных устаноў запрашаюцца ў якасці членаў Дзяржаўнай камісіі па абароне магістарскай дысертацыі;
- навуковыя распрацоўкі прадстаўляюцца ў рамках конкурсаў і іншых мерапрыемстваў, якія штогод праходзяць як у Рэспубліцы Беларусь, так і ў іншых краінах;
- праводзяцца сустрэчы з прадстаўнікамі навучальных устаноў і іншых арганізацый;

Для ўключэння студэнтаў у НДРС, праектную дзейнасць, стартап-рух неабходна пераканаць студэнта ў тым, што веды і ўменні, атрыманыя імі пры навучанні на факультэце, дазваляюць не толькі ўдзельнічаць у розных

мерапрыемствах, але станавіцца ў іх прызёрамі і пераможцамі. Такім чынам, павелічэнне колькасці прызёраў розных конкурсаў і шырокае інфармаванне аб магчымасці ўдзелу студэнтаў факультэта ў гэтых конкурсах павінна прывесці да павелічэння колькасці студэнтаў, якія прымаюць удзел у НДРС, стартап-праектах і іншых мерапрыемствах падобнай накіраванасці. Пералік мерапрыемстваў па развіццю НДіІД прадстаўлены ў табліцы 3.5.

Табліца 3.5. Пералік мерапрыемстваў па развіцці навукова-даследчай і інавацыйнай дзейнасці

№	Назва мерапрыемства	Тэрмін выканання	Адказны	Рэсурсы, крыніца фінансавання
1.	Забяспечыць удзел у НДПС не менш 80% магістрантаў першага і другога года навучання	2021-2025	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
2.	Забяспечыць публікацыйную актыўнасць магістрантаў (не менш 2-х публікацый у год)	Пастаянна	Кіраўнікі магістарскіх прац	Не патрабуецца
3.	Садзейнічаць ажыццяўленню 100% самастойнага даследавання па тэме магістарскай дысертацыі	Пастаянна	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
4.	Павелічэнне індэкса цытуемасці ПВС	Пастаянна	Загадчык кафедры	Не патрабуецца
5.	Павелічэнне долі ПВС, якія ўцягнуты ў выкананне фінансуемых тэм	Пастаянна	Загадчык кафедры, выкладчыкі	Не патрабуюцца
6.	Прыцягненне магістрантаў у НДПС, праектную дзейнасць, стартап- рух	Пастаянна	Загадчык кафедры, выкладчыкі	Не патрабуецца
7.	Забеспячэнне выступленняў з дакладамі на канферэнцыях, круглых сталах усіх магістрантаў	Пастаянна	Загадчык кафедры, выкладчыкі	Не патрабуецца

3.4. Супрацоўніцтва, у т. л. міжнароднае

3.4.1. У цяперашні час факультэт мае партнёрскія адносіны ў галіне ўкаранення інавацый і тэхналогій, аформленыя дамовамі з арганізацыямі, пералік якіх прыведзены ў табліцы.

3.6. Табліца. Партнёры (наяўныя).

№	Назва арганізацыі	Напрамак супрацоўніцтва
1.	Дзяржаўны літаратурны музей імя Янкі Купалы	Правядзенне сумесных навуковых і выхаваўчых мерапрыемстваў
2.	Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя М.В. Ламаносава	Супрацоўніцтва ў рамках праграмы “Запрошаны прафесар”, ажыццяўленне сумесных публікацый.
3.	Варшаўскі ўніверсітэт, кафедра беларусістыкі	Супрацоўніцтва ў навуковай і вучэбнай згодна з дамовай, падпісанай у 2019 годзе.
4.	Гродзенскае абласное аддзяленне Саюза пісьменнікаў Беларусі	Правядзенне сумесных выхаваўчых мерапрыемстваў
5.	ДУА СШ № 32 г. Гродна	Павышэнне кваліфікацыі, праходжанне практыкі, прафарыентацыйная дзейнасць, удзел у ДзЭК, выкананне тэм магістарскіх дысератый па заяўцы школы.
6.	ДУА СШ № 6 г. Гродна	Павышэнне кваліфікацыі, праходжанне практыкі, прафарыентацыйная дзейнасць, удзел у ДзЭК, выкананне тэм магістарскіх дысератый па заяўцы школы

3.4.2. Факультэтам ужо заключаны дамовы з арганізацыямі, пазначанымі аб супрацоўніцтве з арганізацыямі, прыведзенымі ў табліцы 3.4.1

Развіццё супрацоўніцтва з арганізацыямі па профілю спецыяльнасці 1-21 80 11 «Мовазнаўства» плануецца шляхам правядзення мерапрыемстваў, асноўныя з якіх прыведзеных у табліцы 3.8.

Табліца 3.8. Пералік асноўных мерапрыемстваў па развіццю супрацоўніцтва.

№	Назва мерапрыемства (з указаннем арганізацыі-партнёра)	Тэрмін выканання	Адказны	Рэсурсы, крыніца фінансавання
1.	Правядзенне практычных і лабараторных заняткаў на	Пастаянна	Загадчык кафедры	Тэхнічныя сродкі

	базе арганізацыі			навучання
2.	Узаемадзеянне з прадстаўнікамі заказчыкам кадраў у рамках працы Каардынацыйнага савета філалагічнага факультэта	Пастаянна	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
3.	Удзел прадстаўнікоў установ адукацыі ў ДзЭК	Красавік кожнага года	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
4.	Арганізацыя круглых сталоў з прадстаўнікамі партнёрскіх арганізацый па пытаннях павышэння якасці навучальнага працэсу, рэалізацыі практыка-арыентаванага навучання, канцэпцыі студэнтацэнтрыраванага навучання	На працягу года	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца
5.	Правядзенне кансультацый для магістартаў прафесарам МДУ імя М.В. Ламаносава, доктарам філалагічных навук Шэшкен А.Г.	Кастрычнік, 2022	Загадчык кафедры	Не патрабуюцца

1.5. Інфраструктура і матэрыяльна-тэхнічная база

Факультэт размяшчаецца ў корпусе па вул. Леніна, 32. У корпусе ёсць лекцыйныя памяшканні, у якіх размешчана стацыянарнае мультымедыйнае абсталяванне (аўд. 5, 9).

Стан матэрыяльнай базы кафедры не зусім спрыяе высокаэфектыўнаму ажыццяўленню адукацыйнай і навукова-даследчай работы. Адсутнічае прасторавая магчымасць для ўстаноўленага нарматыўнымі дакументамі доўгатэрміновага захоўвання справаводства, вучэбнай і вучэбна-метадычнай дакументацыі і вынікаў дзейнасці навучэнцаў (курсавых, дыпломных работ, справаздачнай дакументацыі па практыцы, лістоў адказаў, кантрольных работ і інш.).

Для ўдасканалення адукацыйнай і навуковай дзейнасці неабходна ўдасканаленне матэрыяльна-тэхнічнай базы кафедры і факультэта ў цэлым, і патрабуецца дадатковае абсталяванне лекцыйных аўдыторый стацыянарнай кампутарнай тэхнікай і мультымедыйным абсталяваннем, сучаснай модульнай мэбляй, якія ў сукупнасці дазволяць ствараць мабільную прастору для вырашэння канкрэтных задач.

4. Ацэнка рызык пры рэалізацыі плана развіцця спецыяльнасці

Крытычны аналіз пазіцый спецыяльнасці “Мавазнаўства” у кантэскце функцыянавання ГрДУ ім. Я Купалы і сістэмы вышэйшай адукацыі РБ у цэлым дазваляе вызначыць існуючыя рызыкі і праблемыя зоны ў рэалізацыі дадзенай праграмы

№	Назва магчымых рызыкаў	Мерапрыемствы па ліквідацыі рызык
1.	Узмацненне канкурэнтнай барацьбы на рынку адукацыйных паслуг	Вывучэнне рынку попыту на адукацыйныя паслугі, прафарыентацыйныя мерапрыемствы
2.	Адсутнасць матывацыі ў выпускнікоў універсітэта працягваць навучанне на II ступені вышэйшай адукацыі	Прафарыентацыйныя мерапрыемствы, маркетынгавая дзейнасць
3.	Эпідэміялагічная абстаноўка ў краіне і свеце, звязаная з пандэміяй каронавіруснай інфекцыі	Акцэнт ў адукацыйным і выхаваўчым працэсе кафедры на тэхналагічныя і лічбавыя рэсурсы
4.	Змена попыту і прапаноў на рынку навуковых паслуг	Вывучэнне рынку і попыту адукацыйных паслуг, маркетынгавая дзейнасць

Прарэктар па вучэбнай рабоце

______________________ Ю.Э.Бялых

Дэкан філалагічнага факультэта

______________________ С.В. Ганчар

Заг. кафедры беларускай філалогіі

____________ А.С. Садоўская

Рэкамендавана да зацвярджэння

Саветам філалагічнага факультэта
Пратакол № 9 ад 19.11 2021 г.

Кафедра беларускай філалогіі
Пратакол № 9 ад 09.11 2021 г.